

ARCHEOLOGIE EN ■
BOUWHISTORIE ■

Waarderingsrapport archeobotanie (pollen)
Kruike, Mercator (2021-0776)

Projectnummer:	A-22.0351
Opdrachtgever	BAAC Vlaanderen
Contactpersoon	Mathias Hermans
Status	Concept
Auteur (en actor):	L. den Boef (KNA-specialist Archeobotanie)
Datum:	03-08-2022

Inhoud

1 Inleiding

- 1.1 Doel van het onderzoek
- 1.2 Administratieve gegevens

2 Materiaal en methoden

3 Resultaten

Literatuur

1 Inleiding

1.1 Doel van het onderzoek

BAAC heeft in opdracht van BAAC Vlaanderen een botanisch onderzoek uitgevoerd op materiaal van de opgraving Mercator te Kruibeke. Het doel van dit waarderingsverslag is om de geschiktheid van het materiaal te beoordelen voor eventueel vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Provincie:	Oost-Vlaanderen
Gemeente:	Kruibeke
Plaats:	Kruibeke
Toponiem:	Mercator
BAAC projectnummer:	A-22.0351 (2021-0776)
Coördinaten:	X:51.16758 , Y:4.31052
Soort onderzoek:	Waardering pollen
Projectleider BAAC:	S. Bloo

2 Materiaal en methoden

Staalnummer	Spoor	Vulling/laag	Context	Volume pollen	(Voorlopige) datering
15	8002	4	Poel	1cm ³	Metaaltijden
15	8002	5	Poel	1cm ³	Metaaltijden
15	8002	6	Poel	1cm ³	Metaaltijden
7	2043	3	Kuil	1cm ³	Romeins

Tabel 1 Gegevens voor de gewaardeerde monsters.

Voor de palynologische waardering is uit de monsters 1 cm³ opgewerkt tot pollenpreparaat door A. Philip op de Universiteit van Amsterdam.

Het residu is opgewerkt volgens de standaardmethode van Moore *et al.*¹ Hierbij is ook een bekend aantal wolfsklauw (*Lycopodium*) sporen toegevoegd. Deze sporen zijn van nature verwaarloosbaar aanwezig, en kunnen gebruikt worden om pollenconcentraties te berekenen. Eerst zijn de monsters gekookt in kaliumhydroxide (KOH) om de humuszuren op te lossen, hierna zijn de monsters gekookt in een mengsel van azijnzuur en zwavelzuur (acetolyse) om organisch materiaal op te lossen. Als laatste is de minerale content van de microfossielen (pollen en andere determineerbare structuren, waaronder schimmels) gescheiden met behulp van zware vloeistofscheiding. Met dit residu zijn vaste glycerine preparaten gemaakt.

Deze preparaten zijn gewaardeerd op het aantal pollen in het monster, de conservering van de pollenkorrels en de variatie van pollen. Dit is gedaan onder een Euromex Iscope doorvallend-licht microscoop met een vergroting tussen de 400 en 1000 maal. De gegevens van de gewaardeerde monsters is weergegeven in tabel 1.

¹ Moore, Webb & Collinson, 1994.

3 Resultaten

Wetenschappelijke naam	M15 L6	M15 L5	M15 L4	Nederlandse naam
Bomen en struiken				
<i>Alnus</i>	++	+	+	Els
<i>Quercus</i>	++	+	+	Eik
<i>Fagus</i>	++	+	+	Beuk
<i>Corylus</i>	++	+	+	Hazelaar
<i>Ulmus</i>	++	+	+	Iep
Kruidachtige planten				
<i>Radiola linoides</i>	+	+	+	Dwergvlas
<i>Rumex acetosa</i> -typ	+	++	+	Veldzuring-type
<i>Centaurea jacea</i> -typ		+++	+	Knoopkruid-type
Poaceae		++	+	Grassen
Asteraceae liguliflorae	+	++	+	Composietenfamilie
Asteraceae tubuliflorae	+	++	+	Composietenfamilie
Brassicaceae	+	+	+	Kruisbloemigen
Amaranthaceae		+	+	Amarantenfamilie
Caryophyllaceae		+	+	Anjerfamilie
<i>Polygonum aviculare</i>			+	Varkensgras
Cultuurgewassen				
<i>Linum usitatissimum</i>			+	Vlas
Cereal-typ			++	Granen-type

Tabel 2: Resultaten van de waardering van M15. + is aangetroffen in de waardering. ++ is duidelijk aanwezig in de waardering. +++ is dominant aanwezig in de waardering.

M15

M15 is afkomstig uit spoor 8002. Dit spoor is een poel met aardewerk dat dateert tot de metaaltijden. De verschillende lagen in het staal zijn goed bewaard en bevatten een hoge concentratie van stuifmeel.

L6

Bevat veel stuifmeel van een variatie aan bomen zoals de els (*Alnus*), eik (*Quercus*), beuk (*Fagus*) en hazelaar (*Corylus*). In lage concentraties kruidachtige planten zoals dwergvlas (*Radiola linoides*) en veldzuring type (*Rumex acetosa*-Typ). Lijkt te gaan om een bomenrijk landschap.

L5

Hoge concentraties van stuifmeel van een *Centaurea* soort. Het lijkt te gaan om knoopkruid-type (*Centaurea jacea*-Typ dit moet duidelijker worden bij een eventuele analyse. Verder stuifmeel uit algemene kruidenfamilies en een laag aandeel van bomen.

L4

Duidelijk aandeel van cultuurgewassen (granen en vlas) en kruidachtige planten van antropogene terreinen zoals varkensgras (*Polygonum aviculare*)

M7 L3

In dit staal is geen stuifmeel aangetroffen.

3.1 Aanbeveling

Omdat de variatie tussen de lagen in M15 groot is en het botanisch gezien een ontwikkeling lijkt te zijn van een meer “natuurlijk” landschap naar een antropogeen landschap is het aan te raden om alle lagen uit de poel palynologisch te laten analyseren.

Literatuur

Moore, P.D., J.A. Webb & M. Collinson, 1994: *Pollen Analysis*, Blackwell Scientific Publications, Oxford.